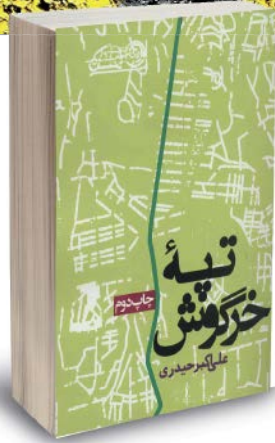

ن راوی اتفاقات و مبارزات انقلاب هستند

سفالت سرد!

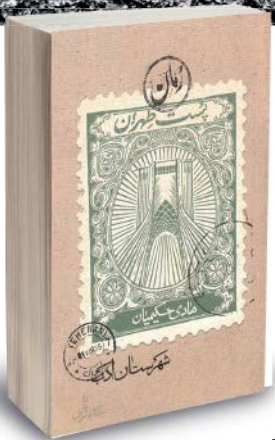
کوچک‌تر و بزرگ‌تر این مسیرهای عبور و مرور در شهرها به دست آورد. ولی وقتی قرار است در جهان داستان‌ها میل اطلاعات و جزئیات فنی نداریم و خیابان به عنوان محل حضور و اجتماع و حرکت مساله می‌شود و تبدیل به از این مکان و این موقعیت تلاش می‌کند بخشی از قصه را پیش ببرد. در تحلیل‌های مختلف می‌توان و جوهی حرکت است در داستان نیز می‌تواند عاملی برای حرکت و تغییر زمان باشد یا می‌تواند آن را تبدیل به موقعیتی می‌تواند در حال روی دادن و تغییر است. از این رو جالب است نگاهی از این زاویه به خیابان در داستان داشته باشیم. نت. شاهدهی که بخش جدایی‌ناپذیر اتفاقات آن سال‌ها بوده و در اغلب روایت‌های تاریخی و داستانی می‌بینیم بسیاری از نویسندگان با توجه به ماهیت رویدادی مانند انقلاب که بخش زیادی از آن در بخش‌های میدانی در «برایشان خالی از وجه نباشد. داستان‌هایی که در آنها نویسنده کوشش کرده به وجوه دیگر خیابان مانند خون جوانان وطن بر آن ریخته و شاید اگر گوش‌های شنیدن باشد هنوز صدای زنجیر تانک‌ها بر آن به گوش روایت کنند تا هم از انقلاب گفته باشد و هم تصویری از مردمان آن روزگار را برای خواننده به نمایش در بیاورد.

از خیابان به پشت بام

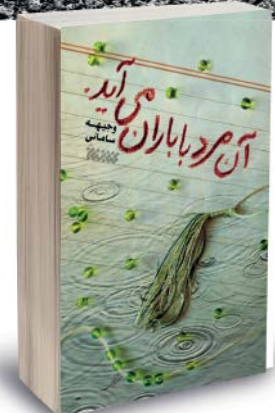
«تپه خرگوش» علی‌اکبر حیدری یک نمونه ضرب‌دار از رمان خیابانی است. تعقیب و گریز در کوچه‌های شهر در روزها و شب‌های بهمن و گریختن پشت بام به پشت بام این اثر را برای هر خواننده‌ای جذاب و دلچسب می‌کند. رمان در واقع روایتی از روز ۲۰ بهمن است که در آن همافران پس از اعلام همبستگی با انقلاب و رهبر انقلاب، اقدام به مسلح کردن مردم می‌کنند و گارد آنها را محاصره می‌کند و سپس در نهایت توسط مردم محاصره می‌شکند. روایتی نفسگیر از تعقیب و گریز برای درامان ماندن از دست نیروهای ساواک. شهر و خیابان‌هایش در این رمان نیز کارکردی فراتر از فضا سازی دارند و نشان می‌دهد انقلاب در شهر متفاوت از روایت انقلاب در روستاست.

خیابانی‌ترین روایت ریشه‌ها

هادی حکیمیان را باید به عنوان صدای متفاوت در ادبیات نسل جدید معرفی کرد. نویسنده‌ای که می‌توان درباره‌اش گفت قلم در اختیارش است و وقتی می‌نویسد هر خواننده‌ای را به خود جذب می‌کند. او در «پست طهران» تلاش کرده علاوه بر روایت ریشه‌های انقلاب اسلامی اثری خیابانی و پرکشش آماده کند. رمان پست طهران از آن آثاری است که در فضای آثار داستانی با پرداختن به قیام سال ۴۲ و چرایی این قیام و روایت آن در بستر خیابان اثری موفق برای خواننده نکته‌سنج و باهوش خواهد بود. خواننده در این کتاب کاملاً در میدان شاهد زد و خورد و درگیری است و شاید باید این کتاب را خیابانی‌ترین اثر داستانی تولید شده در فضای مبارزات پیش از انقلاب دانست. حکیمیان در رمانش کوشش کرده در حرکت قصه بگوید و این از آن کارهای دشوار است که نویسنده از پس آن برآمده و اثری را در برابر دیدگان خواننده قرار داده که حتماً او را راضی خواهد کرد.

بلوغ زودرس یک نسل

«آن مرد با باران می‌آید» رمانی نوجوان در فضای سال‌های انقلاب است. نوجوانی که رشد می‌کند و درک درستی از انقلاب و مبارزه با حکومت پهلوی پیدا می‌کند. وجهه علی‌اکبری سامانی در این اثر سعی می‌کند نوجوانی را از عوالم نوجوانی به عوالم تازه‌ای هدایت کند. او تلاش می‌کند با ترکیبی از وقایع و اتفاقات خواننده را با خود همراه کند و نشان دهد چگونه انقلاب محملی برای رشد و نمو آن نسل بود. این رمان با روایتی سراسرست در کنار هم قرار دادن المان‌هایی از انقلاب در بستر کار می‌کوشد خواننده را در فضای باورپذیر رشد شخصیت داستان قرار دهد.

شخصیت داستان در این کتاب در تظاهرات و فعالیت‌های مبارزاتی رشد می‌کند و به بلوغ می‌رسد و این همان چیزی است که در واقع نیز اتفاق افتاده است. در واقع نوجوانان سال‌های انقلاب با حضور در راهپیمایی‌ها و تجمعات به بلوغ زودرسی رسیدند که شاید دیگر هیچ نسلی چنین بلوغ زودرسی را تجربه نکند. سامانی که پیشینه زیادی در نوشتن برای نوجوانان دارد در این اثر نشان می‌دهد یک حرکت اجتماعی چه تأثیری در نسل کودک و نوجوان آن دوره به جا می‌گذارد و از این حیث باید این اثر را نیز اثری تربیتی و داستانی دانست که بخشی از آن متوجه کارکردهای روان‌شناسانه مسائل اجتماعی است.

حراف از جاده مستقیم

ملت ۴۵ را باید به عنوان اولین اثری که نویسنده نسل سومی نگاه کرد. رمانی که در موقعیت خود از جایگاه ممتازی برخوردار است و توانست زمان انتشار توجه مخاطب را به خود جلب کند. رمانی که با یک قصه پر و پرداخت متفاوت خواننده را راضی می‌کند. حسام‌الدین مطهری این اثر می‌کوشد بر بستر خیابان و شهر اثری خلق کند تا راوی نفاق و خیانت باشد. در این رمان او از دل یک خانواده مبارز قصه‌اش را بیرون کشد تا نشان دهد انحراف از کجا آغاز می‌شود. انحرافی که نتیجه‌اش شده کردن دست خود و دیگران به خون هموطن و بالاتر از آن فرزند است. نویسنده در اثرش تلاش کرده با پرداختن به یکی از وجوه سازمان مجاهدین و گروه‌های چپ نشان دهد که چگونه یک مرام می‌تواند از مسیر خود خارج شود و در برابر آرمانی که برایش زحمت کشیده قرار بگیرد. لهری در این رمان به خوبی توانسته مخاطب خود را با قصه همراه کند.

شهر در برابر روستا!

می‌همه عالمی که اخیراً اثر دیگری از او نیز منتشر شده در دسته نویسندگان قرار نمی‌گیرد که پرکار باشد، ولی سعی می‌کند سراغ موضوعاتی برود که کمتر کسی از آنها نوشته یا احساس می‌کند در تکمیل فضای روایی مؤثر است. «مسافر جمعه» یکی از آن کارهایی است که او در آن تلاش می‌کند از یک ناگفته در تاریخ مبارزات مردمی سخن بگوید. ماجرای اصلاحات ارضی این کتاب دستمایه روایت شده. خیابان‌ها و اماکن قم به عنوان فضایی داستان در آن اتفاق می‌افتد استفاده شده و خواننده در این داستان ببیند که چگونه شهر و فضاهای شهری در داستان کارکرد پیدا می‌کنند. چند که روستا نیز به عنوان بخشی از جغرافیای داستان در مسافر جمعه حضور دارد و حتی می‌توان تحلیلی مبتنی بر تقابل شهر و روستا از آن داشت، ولی سبب نشده که وجوه شهری کتاب کم‌رنگ شود.